

**UCHWAŁA NR LXII/477/2023
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 23 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żarów na lata 2024 - 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023, poz. 40 z późn. zm.), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023, poz. 1426 z późn. zm.), Rada Miejska w Żarowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarów na lata 2024 - 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żarów na lata 2024 - 2026 powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Żarowie, przy współpracy z organizacjami, placówkami i instytucjami działającymi na rzecz wspierania rodziny.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2024 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żarowie

Roman Konieczny

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żarów na lata 2024 - 2026

I. INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest to naturalne środowisko życia dziecka, które ma największy wpływ na jego osobowość, w każdej sferze życia. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości, tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie oraz uczy m.in. odpowiedzialności za siebie i innych, szacunku, lojalności, zaufania, odwagi, pracowitości i opiekuńczości. Rodzina ma za zadanie pełnić określone funkcje, jedną z najistotniejszych funkcji rodziny jest wychowanie dzieci. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania.

We współczesnych rodzinach coraz częściej obserwuje się trudności z prawidłową realizacją zadań wychowawczych. Niesie to za sobą szereg zagrożeń dla dobrego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowywanych. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniebywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, których obowiązkiem jest zapewnienie im opieki i odpowiednich warunków do harmonijnego rozwoju. W związku z powyższym niezwykle ważne jest otoczenie rodziny należytą uwagą i troską. W tym celu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026, opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Realizacja zadań Programu ma przede wszystkim zapobiegać kryzysom funkcjonowania rodziny, których konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, a także praca z rodzinami, z których dzieci – na skutek przeżywanego kryzysu - zostały czasowo umieszczone poza rodziną, w celu przywrócenia warunków pozwalających na ponowne podjęcie ich wychowywania przez rodziny biologiczne.

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że dla zapobiegania występowaniu dysfunkcji i jak najlepszemu wsparciu rodzin, wskazana jest współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, placówkami, w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN

Podstawą do określenia działań w ramach Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żarów na lata 2024 - 2026 jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020 - 2022

Pomoc społeczna	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	208	167	155
Liczba dzieci korzystających z dożywiania w ramach Rządowego Programu "Posiłek w szkole i w domu"	84	71	69

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat zauważa się spadek osób korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do roku 2020.

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 - 2022

Powód udzielenia pomocy	Liczba rodzin		
	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Bezrobocie	52	55	39
Niepełnosprawność	74	61	52
Długotrwała lub ciężka choroba	115	96	90
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	14	14	8
- wielodzietność	4	4	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	43	47	34
- rodziny niepełne	30	33	23
Przemoc w rodzinie	10	9	5

Z analizy powyższych danych wynika, że różnorodność powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest duża, co świadczy o konieczności kontynuowania kompleksowych działań na rzecz wsparcia dzieci i rodzin.

Rodziny z terenu Gminy Żarów mogą skorzystać także z pomocy jaką są świadczenia rodzinne i opiekuńcze.

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2020 - 2022

Świadczenia rodzinne i opiekuńcze	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	421	385	392
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	44	46	46
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia "Za życiem"	1	4	2
Liczba rodzin korzystająca ze świadczenia pielęgnacyjnego	56	61	60
Liczba rodzin, którym przyznano jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka	66	43	41
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie rodzicielskie	25	18	19

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, za jej zgodą, przydziela się asystenta rodziny. Rolą asystenta jest pomoc rodzinie oraz określenie planu działania, mającego na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela 4. Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2020 - 2022

Liczba objętych wsparciem asystenta rodziny	2020 rok	2021 rok	2022 rok
	24	30	26

Gmina Żarów współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej. Dziecko przebywa w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Tabela 5. Liczba dzieci z terenu Gminy Żarów przebywających w pieczy zastępczej, za które ponoszono odpłatność w latach 2020 - 2022

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2020 rok	2021 rok	2022 rok
	25	26	22

Na zaburzenie życia rodzinnego oraz trudności we właściwym wypełnianiu ról społecznych istotny wpływ ma występowanie przemocy domowej oraz problem uzależnienia w rodzinie. Analizę występowania w/w zjawiska przedstawia poniższa tabela - dane Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty w latach 2020 - 2022

Procedura "Niebieskie Karty"	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba Niebieskich Karty, które wpłynęły do ZI	53	47	52
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą NK	63	22	30

Tabela 7. Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego w latach 2020 - 2022

Działalność GKRPA	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba wniosków zgłoszonych do GKRPA w celu zastosowania wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	30	37	21
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego	25	26	14

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny Gminnego Programu Wspierania Rodziny obejmuje rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a także profilaktykę środowiska lokalnego w zakresie promowania pozytywnego modelu rodziny.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny osiągać się będzie w szczególności poprzez realizację poniższych celów szczegółowych oraz wynikających z nich działań.

Cel 1. Realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi

Działania:

- 1.1. Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.
- 1.2. Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci i dorosłych wymagających tego rodzaju wsparcia.
- 1.3. Realizacja programów wsparcia materialnego rodzin np. stypendia szkolne, zasiłki szkolne itp.
- 1.4. Zapewnienie dostępu do systemu świadczeń rodzinnych.

Cel 2. Wspieranie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Działania:

2.1. Świadczenie wsparcia w formie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

2.2. Systematyczna diagnoza środowisk rodzinnych, objętych pomocą OPS, w obszarze występujących dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną.

2.3. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem.

2.4. Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego (m.in. psychologicznego, tereputycznego, prawnego).

2.5. Tworzenie warunków do powołania oraz działania rodzin wspierających, a także grup wsparcia dla rodzin.

2.6. Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom doznającym przemocy domowej.

2.7. Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym.

2.8. Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.

Cel 3. Podnoszenie efektywności działań na rzecz wspierania rodziny

Działania:

3.1. Współpraca z kuratorami sądowymi, Policją, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, opiekunami zajęć tematycznych, w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

3.2. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie oraz Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Żarów.

3.3. Wzmacnianie i rozwijanie umiejętności osób świadczących pomoc w obszarze wspierania rodziny (m.in. szkolenia, konferencje, supervizja).

Cel 4. Wspieranie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Działania:

4.1. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

4.2. Ocena sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy, przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

4.3. Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

4.4. Pomoc rodzinie, w której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Działania:

5.1. Pedagogizacja rodziców poprzez programy edukacyjne, szkolenia, warsztaty służące rozwojowi rodziny i podnoszeniu kompetencji rodzicielskich oraz wsparcie dla kobiet w ciąży.

5.2. Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz podejmowanie działań opiekuńczo – wychowawczych w ramach zajęć tematycznych, a także w ramach zorganizowanych form wypoczynku letniego i zimowego.

5.3. Realizacja programów profilaktycznych.

5.4. Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników pomocy społecznej poprzez udział w kursach szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są środki finansowe budżetu Gminy Żarów oraz środki pozyskane na zadania związane z jego realizacją w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne.

VI. EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program podlega rocznej ewaluacji opracowywanej w formie sprawozdań przedkładanych Radzie Miejskiej w Żarowie, zgodnie z terminem określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej Uchwały wynika wprost z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy. Program uwzględnia działania niezbędne do realizacji wsparcia rodziny wynikające z ustawy oraz zdiagnozowanych potrzeb.

Sporządziła:

Marta Łoboda - st. specjalista ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień